

Psykodynamikere frykter for metode- mangfoldet

ARVEN FRA FREUD De psykoanalytiske miljøene i Norge mister statsstøtte. Bildet er fra 1922 og viser kjente psykoanalytikere i sin samtid: (fra venstre, sittende) Sigmund Freud, Sándor Ferenczi og Hanns Sachs (fra venstre, stående) Otto Rank, Karl Abraham, Max Eitingon og Ernest Jones. Foto: Wikimedia commons

Forslaget om å kutte tilskuddet til videreutdanningen i psykodynamisk psykoterapi vil på lengre sikt strupe metodemangfoldet i norsk psykoterapi.

TEKST

Per Halvorsen

PUBLISERT 31. oktober 2019

EMNER

Spesialisthelsetjenesten

psykoanalyse

Det mener Morten Chr. Vanberg, som leder utvalget som i dag administrerer «Tilskuddsordningen for psykoterapi og psykoanalyse» (TVUPP).

Vanberg reagerer på at regjeringen i statsbudsjettet for 2020 ([post 73 Utviklingstiltak mv](#)) foreslår å «fase ut» fem millioner til utdanningen. I tillegg til teori og veiledning omfatter den læreanalyse for psykologer og psykiatere som vil utdanne seg i psykodynamisk metode. Læreterapi («egenterapi») er påkrevd for utdanningskandidatene og foregår i to til fire timer per uke over flere år. Prisen er cirka

850 kroner i timen. Gjennom tilskuddsordningen får kandidatene dekket cirka 30-40 prosent av kostnadene. Midlene er foreslått overført til de regionale helseforetakenes budsjett for kurs og videreutdanning. Dermed frykter fagmiljøet at kurs i psykodynamisk metode vil tape for metoder som er tilpasset behovet for mer kortvarige behandlingsforløp.

«Må øremerkes»

Jarl Henriksen, leder for utdanning og kompetanseutvikling i Helse Sør-Øst, sier til Psykologtidsskriftet at han foreløpig ikke har detaljkunnskap om budsjettet for 2020.

- Men i den grad disse midlene fortsatt skal benyttes til utdanning i psykodynamisk terapi, må de enten øremerkes til formålet, eller det må sendes et styringssignal i oppdragsdokumentene fra Helse- og omsorgsdepartementet. Dette vet vi ikke noe om før budsjettet er vedtatt, sier han.

Enheten han leder, har ansvaret for kompetanseutvikling for til sammen 77 000 ansatte.

«Det sier veldig mye om et samfunn hvordan det forholder seg til menneskelig lidelse og livets tragiske dimensjoner»

Ole Johan Finnøy, Institutt for psykoterapi

- **Les også: Psykoanalyse og psykoterapi mister støtten i Statsbudsjettet**

«Knefall for NPM»

TVUPP-leder Vanberg, som selv er psykiater og læreanalytiker, mener det er pasientene som får svi for kuttene.

- Kortidsmetoder som kognitiv terapi og biologiske metoder kan være vel og bra, men passer ikke for alle. Det vil alltid være pasienter som har nytte av mer langvarig og intensiv terapi. Det kan være personer med sammensatte psykiske lidelser, traumer, omsorgssvikt og personlighetsproblematikk, påpeker Vanberg.

Leder for Institutt for psykoterapi Ole Johan Finnøy mener en avvikling av støtteordningen innebærer et knefall for New Public Management-tenkningen og standardiseringstankegangen i psykisk helse.

- Individuelt tilpassede behandlingsformer er under press. Dette er tradisjoner som tar høyde for at det tar tid for et menneske å utvikle seg, sier han.

Han mener politikerne melder seg ut av en viktig samfunnsdebatt hvis de overlater til helseforetakene å velge hva slags behandlingsteorier og metoder som skal dominere i psykisk helsetjenester.

- Det sier veldig mye om et samfunn hvordan det forholder seg til menneskelig lidelse og livets tragiske dimensjoner, sier Finnøy.

Geografisk skjevfordeling

Han sier det ikke minst er fagfolk i distriktene som har nytt godt av tilskuddsordningen. De er mer avhengig av å reise for å klare å gjennomføre egenbehandling, veiledning og teoretiske seminarer. Han frykter geografisk skjevfordeling av tilbudet av psykodynamiske behandlingsformer dersom budsjettforslaget blir vedtatt.

- Hvis pengene overføres til RHF-ene, frykter vi at de forsvinner i det store sluket, og at kandidater som er i gang, ikke får fullført utdanningsløpet. Helseforetakene er avhengig av vår utdanning av kandidater for å få veiledere til sin psykiaterutdanning i og med at alle psykiatere er avhengig av veiledning i psykodynamisk forståelse. Når veilederutdanningen vår stopper opp, vil også spesialisering av LIS-leger stoppe opp.

- Ut fra et kost-nytte-perspektiv – hvor effektiv er egentlig psykodynamisk metode sammenliknet med andre metoder?

- Psykodynamisk terapi har sin sterkeste side når det gjelder effekten av tiltaket over tid etter behandling. Kortere og mer symptomfokuserede tiltak ser ut til å være bra i oppstartsfasen, men fortar seg mer over tid, hevder han.

I øyeblikket får i underkant av 200 kandidater utdanning i psykodynamiske behandlingsformer ved tre læresteder i Norge: Institutt for psykoterapi, Norsk psykoanalytisk institutt og Norsk karakteranalytisk institutt. Hvert år utbetaler TVUPP tilskudd til cirka 100 kandidater ved de tre instituttene.

- **Les også: Sykehusene skal avgjøre tilskudd til psykodynamikere**

Vanskelig å avslutte

Sentralt i utdanningen står opplæring i evnen til å takle alle følelser og væremåter som pasienten trigger i behandleren (motooverføring), og holdningene en pasient utvikler til en behandler (overføring).

- Dette er essensielle kunnskaper og ferdigheter for å kunne stå i et krevende behandlingsløp over tid.

Det sier psykologspesialist og styremedlem i Psykoanalytisk forening Anne Kari Lind-Fossen. Hun opplyser at en som går i klassisk psykoanalyse, går i terapi to til fire ganger i uken i et tidsrom på mellom to til fem år.

- En kritikk mot langvarige behandlingsformer er jo at behandleren «aldri» gir slipp på pasienten, hva er din kommentar til det?

- Det kan selvfølgelig være vanskelig å avslutte terapier. Heller fordi en ser stadig mer som det kunne ha vært jobbet med, enn at det er vanskelig å gi slipp. Jeg kan bare snakke for meg selv: Synes jeg progresjonen stopper opp og vi har oppnådd det

pasienten kom for, tenker jeg det er riktig å avslutte og tar det opp med pasienten, sier hun.

TEKST

Per Halvorsen, journalist